

danymi za 2016 rok gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 20 ha skupiają prawie 60% użytkowników rolnych a stanowią 20% wszystkich gospodarstw w województwie.

5. Stosunkowo korzystną strukturę wielkościową gospodarstw regionu potwierdzają również dane dotyczące wielkości ekonomicznej gospodarstw⁵⁰. Poza trzema najniższymi klasami wielkości ekonomicznej, (0-2; 2-4; 4-8 tys. euro) we wszystkich wyższych klasach, gospodarstwa w województwie są reprezentowane liczniej, to znaczy ich procentowy udział jest wyższy niż średnio w Polsce, w niektórych klasach nawet dwukrotnie (25–50; 50–100; 100–500). Natomiast spośród trzech klas ekonomicznych (8-15; 15-25; 25-50) udział gospodarstw indywidualnych jest największy w kraju i stanowi blisko połowę wszystkich gospodarstw w kujawsko-pomorskim. Według liczby gospodarstw należących do najwyższej klasy wielkości ekonomicznej ponad 1000 tys. euro, kujawsko pomorskie plasuje się na 4 pozycji w kraju.
6. Obecnie⁵¹ liczba indywidualnych gospodarstw rolnych, na których opiera się cała produkcja rolnicza w województwie kujawsko-pomorskim, wynosi ponad 63 tys., co stanowi 4,5% ogólnej liczby gospodarstw w Polsce. Natomiast postępujące zmiany liczby indywidualnych gospodarstw rolnych dotyczą w głównej mierze spadku liczby gospodarstw o mniejszej powierzchni na rzecz gospodarstw o większej powierzchni, w tym gospodarstw wielkopowierzchniowych (>100 ha). Proces komasacji gruntów w regionie jest utrudniony przez wysokie ceny gruntów rolnych (najwyższe w kraju obok województwa wielkopolskiego) oraz rozproszoną sieć osadniczą województwa. Zgodnie z danymi GUS w województwie kujawsko-pomorskim, w roku 2016 w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (sekcja A) pracowało ponad 107 tys. osób, w tym szacuje się⁵², iż w samym rolnictwie pracuje ponad 105 tys. osób. Pracujący w gospodarstwach rolnych regionu⁵³, to głównie rodzinna siła robocza, a pracownicy najemni stanowią niewiele ponad 11%. Osoby kierujące gospodarstwami rolnymi w regionie to ludzie młodzi – blisko 24% kierujących gospodarstwem rolnym nie skończyło 40 roku życia (najwięcej w kraju), a powyżej 65 lat ma jedynie 6% (najmniej w kraju). Również udział członków rodzin użytkownika gospodarstwa rolnego w przedziale wiekowym 25-54 lata (60,2%) jest najwyższy spośród województw⁵⁴. Kierujący gospodarstwem rolnym w województwie są również lepiej przygotowani pod względem zawodowym – aż 60% posiada wykształcenie rolnicze⁵⁵ i jest to także wynik najkorzystniejszy wśród województw (Polska - 45%).
7. Województwo kujawsko-pomorskie jest jednym z głównych regionów produkcyjnych stanowiących zaplecze żywnościowe kraju. Zajmuje piąte miejsce pod względem wartości globalnej produkcji rolniczej (czwarte miejsce w produkcji roślinnej, piąte w produkcji zwierzęcej). Cechą charakterystyczną produkcji rolniczej województwa kujawsko-pomorskiego jest równowaga pomiędzy wielkością produkcji roślinnej i zwierzęcej, dzięki czemu województwo jest mniej podatne na wahania koniunkturalne w poszczególnych rodzajach produkcji. Województwo zajmuje czołowe miejsca w kraju pod względem powierzchni upraw oraz wielkości zbiorów wielu płodów rolnych oraz pod względem pogłowia zwierząt hodowlanych. Wartość towarowej produkcji rolniczej⁵⁶ w województwie kujawsko-pomorskim w przypadku produkcji roślinnej wynosi 2,5 mld zł, w przypadku produkcji zwierzęcej 3,3 mld zł.
8. W "Eksperckim Projekcie koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2033", gdzie wskazuje się strategiczne obszary życielskie, tereny południowej, zachodniej i północno-środkowej części regionu zostały wymienione jako obszary o wysokim potencjale produkcyjnym, tzw. obszary

⁵⁰ Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego – suma standardowych produkcji (wartość produkcji odpowiadająca przeciętnej sytuacji w danym regionie dla każdej działalności rolniczej) wszystkich działalności prowadzonych w tym gospodarstwie

⁵¹ Charakterystyka gospodarstw rolnych, GUS 2016, stan na 31.12.2016 r.

⁵² Rocznik statystyczny rolnictwa, GUS 2018, stan na 31.12.2017 r. do pracujących zalicza się również pracowników sezonowych, członków rodziny, osoby dla których rolnictwo nie jest głównym źródłem utrzymania oraz dla których stanowi zajęcie dodatkowe. Oszacowana liczba pełnoetatowych miejsc pracy w gospodarstwach rolniczych w woj. kujawsko-pomorskim wynosi ok. 31 tys. (wg danych EUROSTAT i FADN zawartych w dokumencie pt. „Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej rolnictwa, obszarów wiejskich i przetwórstwa województwa kujawsko-pomorskiego”)

⁵³ Rocznik statystyczny rolnictwa, GUS 2018, wg AWU – jednostka przeliczeniowa nakładów pracy według metodyki FADN: 1 jednostka AWU = 2200 godzin pracy ogółem/rok. W nakładach pracy ogółem ujmuje się nakłady pracy nieopłacanej, głównie rolnika i jego rodziny w jednostkach FWU (1 jednostka FWU = 2200 godzin pracy rodziny rocznie)

⁵⁴ Charakterystyka gospodarstw rolnych, GUS 2016, stan na 31.12.2016 r.

⁵⁵ Wyższe, policealne, średnie zawodowe, zasadnicze zawodowe, kurs rolniczy

⁵⁶ Dane na rok 2015, opracowane na podstawie Rocznika Statystycznego Rolnictwa, GUS Warszawa 2018